

ผลของการให้ทันตสุขศึกษาในผู้ปกครองต่อปริมาณคราบจุลินทรีย์ของเด็กก่อนวัยเรียน
ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านคลองบัน ตำบลสาคร อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร

The Effect of Providing Dental Health Education on Parents on the Amount of
Plaque of Preschool Children In the Child Development Center of
Ban Khlong Ban, Sakhon Sub-District, Tha Phae District, Satun Province

วิทยา พลาอาด*

Wittaya Pala-ard*

โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านทางยาง ตำบลสาคร อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร

Ban Thang Yang Sub-District Health Promotion Hospital, Satun Province*

(Received: October 22, 2018; Revised: July 22, 2019; Accepted: July 27, 2019)

บทคัดย่อ

การวิจัยกึ่งทดลองแบบวัดผลก่อนและหลังทดลองนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของการให้ทันตสุขศึกษาในผู้ปกครองต่อปริมาณคราบจุลินทรีย์ของเด็กก่อนวัยเรียน ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านคลองบัน ตำบลสาคร อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ปกครอง จำนวน 44 คน และเด็กก่อนวัยเรียน จำนวน 44 คน ใช้ระยะเวลา ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในเดือนกรกฎาคม - สิงหาคม พ.ศ.2562 โดยใช้แบบสอบถามความรู้ในการดูแล ทันตสุขภาพเด็กก่อนวัยเรียนของผู้ปกครอง แบบประเมินทักษะการแปรงฟัน และแบบบันทึกปริมาณคราบจุลินทรีย์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติ Paired Sample T - Test) ผลการวิจัยพบว่า

หลังได้รับโปรแกรมทันตสุขศึกษาเด็กก่อนวัยเรียนมีคะแนนค่าเฉลี่ยของปริมาณคราบจุลินทรีย์บนตัวฟันลดลงทุกตำแหน่งอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$)

การศึกษานี้แสดงให้เห็นว่า การให้ทันตสุขศึกษาในผู้ปกครองที่เพิ่มขึ้น ช่วยลดคราบจุลินทรีย์ในช่องปากของเด็กได้ ดังนั้น ควรมีกิจกรรมที่ส่งเสริมพฤติกรรม การดูแลสุขภาพช่องปากระยะยาว เพื่อให้เด็กก่อนวัยเรียนมีพฤติกรรม การดูแลสุขภาพช่องปากที่ดีขึ้น

คำสำคัญ: เด็กก่อนวัยเรียน, โปรแกรมทันตสุขศึกษา, ฟันผุในเด็กปฐมวัย

*ผู้ให้การติดต่อ (Corresponding e-mail: Pcubk1@gmail.com เบอร์โทรศัพท์ 084-8534002)

Abstract

This pretest - posttest one group research aimed to study the effect of dental health education program of parents on plaque accumulation of their preschool children. Research was conducted in the Ban Khlong Ban Child Development Center, Sakhon Sub-district, Tha Phae District, Satun Province. The sample consisted of 44 parents and their preschool children. Data were collected between July and August 2019. The knowledge related to oral health care for their children was assessed using the questionnaire. Brushing skills were evaluated by evaluation form. Plaque Index was also recorded. The statistics used in the analyses included frequency, percentages, averages and standard deviations. Paired Sample T – Test was also performed.

The results showed that after receiving the dental health education program preschool children had significantly decreased the mean scores of the amount of plaque on their teeth at all positions ($p < 0.05$).

It is indicated that providing dental health education program for parents may help to reduce the amount of plaque in their children. The program should be included to routine service to improve children oral health.

Keywords: Dental Health Education Programs, Dental Plaque, Preschool Children, Parent

บทนำ

โรคฟันผุเป็นโรคในช่องปากที่แพร่หลายโรคหนึ่ง จะเกิดขึ้นได้ทั้งในเพศหญิงและเพศชายของประชากรทั่วโลก แต่ในวัยเด็กจะมีโอกาสเป็นโรคนี้ได้มากกว่าในวัยผู้ใหญ่ โดยเฉพาะเด็กก่อนวัยเรียน ซึ่งเป็นวัยที่ฟันน้ำนมขึ้นมาครบทุกซี่ในช่องปาก ปัญหาที่พบของเด็กวัยนี้คือโรคฟันผุ ทำให้มีการสูญเสียฟันน้ำนมก่อนกำหนด มีผลต่อการบดเคี้ยวอาหาร การพัฒนาการของขากรรไกรตลอดจนการเรียงตัวของฟันถาวรที่จะขึ้นมาแทนที่ฟันน้ำนม (กองทันตสาธารณสุข กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข, 2551) จากผลการสำรวจสถานะทันตสุขภาพ ระดับภาคใต้ พบว่า เด็กอายุ 3 ปี และ 5 ปี มีโรคฟันผุคิดเป็นร้อยละ 61.0 และ 83.4 ตามลำดับ มีค่าเฉลี่ยฟันผุ ถอน อุด 3.1 และ 5.0 ซึ่งต่อคนตามลำดับ ซึ่งจะเห็นว่าโรคฟันผุในเด็กอายุ 3 ปี และ 5 ปี ในระดับภาคใต้จะมีความชุกและความรุนแรงสูงกว่าระดับประเทศ และพบว่าฟันน้ำนมที่ผุเกือบทั้งหมดยังไม่ได้ได้รับการรักษา (สำนักทันตสาธารณสุข กรมอนามัย, 2555)

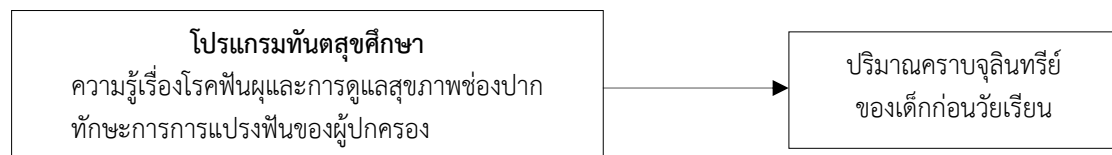
จังหวัดสตูล พบว่า เด็กอายุ 3 ปี มีความชุกของโรคฟันผุ ร้อยละ 66.8 ซึ่งมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าเกณฑ์ของระดับประเทศ (ศูนย์บริหารการพัฒนาสุขภาพจังหวัดชายแดนภาคใต้, 2559) รวมทั้งการสำรวจสถานะทันตสุขภาพในเด็ก 3 - 5 ปี พ.ศ.2558 พบว่า ในกลุ่มเด็กดังกล่าวมีโรคฟันผุในฟันน้ำนม ถึงร้อยละ 60.4 (สำนักงานสาธารณสุข จังหวัดสตูล, 2558) จากข้อมูลการสำรวจสถานะทันตสุขภาพดังกล่าวจะเห็นได้ว่า เด็กส่วนใหญ่มีปัญหาโรคฟันผุก่อนอายุ 3 ปี ซึ่งเด็กกลุ่มนี้จะอยู่กับครอบครัว และอยู่ในความดูแล ของบิดามารดา นอกจากนี้ยังถูกส่งเข้าสถาบันต่าง ๆ เช่น ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โรงเรียนอนุบาลโดยจะอยู่ในความดูแลของผู้ดูแลเด็ก ดังนั้น ผู้ปกครองจึงมีอิทธิพลสูงต่อสถานะทันตสุขภาพของเด็ก โดยที่อิทธิพลจากผู้ดูแลกลุ่มอื่น ๆ ยังไม่เด่นชัด (ชลีกุล วงษ์ถาวร, 2548) การเกิดโรคฟันผุในฟันน้ำนมของเด็ก สาเหตุมาจากเรื่องการเลี้ยงดูของครอบครัว การดูแลสุขภาพ และพฤติกรรมการรับประทานอาหารจำพวกขนมกรุบกรอบ และขนมหวาน โดยไม่แปรงฟันหลังจากรับประทานอาหาร ปัญหาฟันน้ำนมผุ ยังอาจเกิดได้จากโครงสร้างของฟันเด็กที่ไม่สมบูรณ์ อาจเป็นเพราะคลอดก่อนกำหนด มีน้ำหนักตัวแรกเกิดน้อย หรือแม่ติดเชื้อมะเร็งตั้งครรรภ์ (ลลิตกร พรหมมา, 2554)

จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงเห็นความสำคัญและสนใจ ที่จะศึกษาผลของการให้ทันตสุขศึกษาในผู้ปกครอง ต่อปริมาณคราบจุลินทรีย์ของเด็กก่อนวัยเรียน ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านคลองบัน ตำบลสาคร อำเภอบางแพ จังหวัดสตูล เพื่อนำผลการวิจัยใช้เป็นแนวทางการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของผู้ปกครองในการดูแลทันตสุขภาพเด็กอายุ 2 - 5 ปี และยังสามารถนำไปป้องกันปัญหาทันตสาธารณสุขในชุมชนอีกทางหนึ่งด้วย

วัตถุประสงค์วิจัย

1. เพื่อศึกษาปริมาณคราบจุลินทรีย์ของเด็กก่อนวัยเรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านคลองบัน ตำบลสาคร อำเภอบางแพ จังหวัดสตูล
2. เพื่อศึกษาผลของการให้ทันตสุขศึกษาในผู้ปกครองต่อปริมาณคราบจุลินทรีย์ของเด็กก่อนวัยเรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านคลองบัน ตำบลสาคร อำเภอบางแพ จังหวัดสตูล

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยนี้มีรูปแบบการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi-Experimental Research) ดำเนินการวัดผลก่อนและหลังทดลอง (One - Group Pretest-Posttest Design) ใช้ระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล ในเดือนกรกฎาคม - สิงหาคม พ.ศ. 2562

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรได้แก่ ผู้ปกครองและเด็กก่อนวัยเรียน ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านคลองบัน ตำบลสาคร อำเภอบางแพ จังหวัดสตูล

กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ผู้ปกครอง จำนวน 44 คน และเด็กก่อนวัยเรียน ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านคลองบัน ตำบลสาคร อำเภอบางแพ จังหวัดสตูล จำนวน 44 คน ใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง โดยมีคุณสมบัติเป็นผู้ปกครอง ปิตามารดา หรือผู้ดูแลที่ดูแลเด็กอย่างน้อย 6 เดือน และมีความสมัครใจ และยินดีให้ความร่วมมือในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง ได้แก่ การให้ความรู้เกี่ยวกับการดูแลทันตสุขภาพ ประเมินแผ่นคราบจุลินทรีย์ (Plaque Index) ก่อนสอนแปรงฟัน ประเมินทักษะการแปรงฟัน ก่อนสอนแปรงฟัน สอนทักษะการแปรงฟันที่ถูกวิธีให้แก่ผู้ปกครอง ประเมินคราบจุลินทรีย์ (Plaque Index) หลังสอนแปรงฟัน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ส่วนที่ 1 แบบสอบถาม (Questionnaire) สร้างข้อคำถามและเนื้อหาจากการทบทวนเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตามประเด็นของตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม โดยแบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ปกครอง เป็นแบบเลือกตอบ และเป็นคำตอบปลายปิด โดยให้เติมข้อความลงในช่องว่าง มีจำนวน 8 ข้อ ประกอบด้วย เพศ ความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับเด็กก่อนวัยเรียน อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน อายุเด็ก และสถานะทันตสุขภาพเด็ก

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับความรู้ในการดูแลทันตสุขภาพเด็กก่อนวัยเรียนของผู้ปกครอง มีจำนวน 18 ข้อ ซึ่งเป็นข้อที่ถูกต้องทั้งหมด โดยแต่ละข้อมี 3 ตัวเลือก คือ ใช่ ไม่ใช่ ไม่ทราบ ส่วนที่ 2 แบบประเมินทักษะการแปรงฟัน โดยได้ดัดแปลงมาจากแบบสังเกตทักษะการแปรงฟันของสุทิน ชนะบุญ และธีรศักดิ์ พาจันทร์⁽¹⁰⁾ คะแนนเต็มทั้งหมด 10 คะแนน มีการประเมินการแปรงฟันทั้งหมด 2 ครั้ง คือ ก่อนและหลังให้ทันตสุขภาพศึกษา

ส่วนที่ 3 แบบบันทึกปริมาณคราบจุลินทรีย์ ดัดแปลงจาก Plaque Index By Stallard et al, (1969) มีการประเมินคราบจุลินทรีย์ทั้งหมด 2 ครั้ง คือ ก่อนให้ทันตสุขภาพศึกษา และหลังให้ทันตสุขภาพศึกษา

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

ผู้วิจัยทดสอบหาค่าความเที่ยงตรงและความเชื่อมั่น แบบสอบถามโดยผ่านการตรวจสอบความตรงของเนื้อหา (Content Validity) โดยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน หลังจากนั้นได้นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปทดสอบกับกลุ่มที่มีคุณสมบัติใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 ราย ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลสราคร อำเภอนาทม จังหวัดสตูล อำเภอนาทม จังหวัดสตูล ได้ค่า KR-20 เท่ากับ 0.71 และแบบบันทึกปริมาณคราบจุลินทรีย์ มีการปรับมาตรฐาน เพื่อให้ผู้วิจัยมีความเข้าใจ ติความตรงตามเกณฑ์ที่กำหนดในการตรวจคราบจุลินทรีย์ และสามารถตรวจตามเกณฑ์ที่กำหนด

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ขั้นตอนเตรียมการ

1.1 ติดต่อประสานงานกับในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก บ้านคลองบัน ตำบลสราคร อำเภอนาทม จังหวัดสตูล ชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัยให้กับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทราบและขออนุญาตในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1.2 ประสานงานกับครูผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเพื่อขออนุญาตผู้ปกครองของเด็กมาเข้าร่วมในการศึกษาวิจัย

2. ขั้นตอนดำเนินการ

2.1 ดำเนินการเก็บข้อมูลโดยให้ผู้ปกครองทำแบบสอบถาม (Pre - Test) ให้ความรู้เกี่ยวกับการดูแลทันตสุขภาพ ประเมินแผ่นคราบจุลินทรีย์ (Plaque Index) ก่อนสอนแปรงฟัน ประเมินทักษะการแปรงฟัน ก่อนสอนแปรงฟัน สอนทักษะการแปรงฟันที่ถูกวิธีให้ผู้ปกครอง ประเมินคราบจุลินทรีย์ (Plaque Index) หลังสอนแปรงฟัน ให้ผู้ปกครองทำแบบสอบถาม (Post - Test) และประเมินทักษะการแปรงฟัน หลังสอนแปรงฟัน

2.2 นำข้อมูลมาจัดทำและวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ปกครอง ประกอบด้วย เพศ ความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับเด็กก่อนวัยเรียน อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน อายุเด็ก และสถานะทันตสุขภาพเด็กวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ จำนวน ร้อยละ

2. วิเคราะห์ข้อมูล ปริมาณคราบจุลินทรีย์บนตัวฟันของเด็กก่อนวัยเรียน (คำนวณในแต่ละตำแหน่งซี่ฟัน) ก่อนและหลังจากที่ผู้ปกครองได้รับความรู้เรื่องโรคฟันผุ และการดูแลทันตสุขภาพ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3. เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ย ประกอบด้วย ความรู้ในการดูแลทันตสุขภาพเด็กก่อนวัยเรียนของผู้ปกครอง ทักษะการแปรงฟันให้บุตรของผู้ปกครองและปริมาณคราบจุลินทรีย์บนตัวฟันของเด็กก่อนวัยเรียน (คำนวณใน แต่ละตำแหน่งซี่ฟัน) ก่อนและหลังจากที่ผู้ปกครองได้รับความรู้เรื่องโรคฟันผุ และการดูแลทันตสุขภาพ โดยใช้สถิติ Paired Sample t - test

การพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่าง

การศึกษานี้ ผู้วิจัยได้ชี้แจงวัตถุประสงค์การวิจัยไว้กับแบบสอบถาม โดยรับรองว่าข้อมูลส่วนตัวของผู้ให้ข้อมูลจะเป็นความลับ โดยจะเปิดเผยได้เฉพาะกรณีภาพรวมของการวิจัย และใช้ประโยชน์ในทางวิชาการ

เท่านั้น ผู้ให้ข้อมูลสามารถถอนตัวได้โดยไม่มีผลกระทบใด ๆ และหากผู้ให้ข้อมูลมีข้อสงสัยประการใด หรือ ต้องการทราบข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับผลการวิจัย สามารถติดต่อสอบถามมายังผู้วิจัยได้ตลอด 24 ชั่วโมง

ผลการวิจัย

1. ข้อมูลทั่วไป พบว่า ผู้ปกครองส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 77.3 โดยเป็นพ่อแม่ ร้อยละ 88.6 มีอายุระหว่าง 21 - 30 ปี ร้อยละ 43.2 จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ร้อยละ 45.5 ประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไป ร้อยละ 31.8 มีรายได้ต่อเดือนเฉลี่ย 5,000 - 10,000 บาท ร้อยละ 54.5 อายุเด็กที่อยู่ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กส่วนใหญ่ คือ 3 ปี ร้อยละ 70.5 และสภาวะทันตสุขภาพเด็กมีฟันผุ ร้อยละ 47.7

2. ปริมาณการบจุลินทรีย์ของเด็กก่อนวัยเรียน ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านคลองบัน ตำบลสาคร อำเภอกำแพง จังหวัดสตูล

ตาราง 1 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานปริมาณการบจุลินทรีย์บนตัวฟันจำแนกรายด้านของเด็กก่อนวัยเรียน ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก บ้านคลองบัน ตำบลสาคร อำเภอกำแพง จังหวัดสตูล ก่อนและหลังได้รับโปรแกรมทันตสุขภาพ

ตำแหน่ง	ก่อนได้รับโปรแกรม			หลังได้รับโปรแกรม		
	M	SD	แปลผล	M	SD	แปลผล
ซี่ 55 ด้าน Buccal	2.9	0.3	ควรปรับปรุง	2.1	0.8	ควรปรับปรุง
ซี่ 51 ด้าน Labial	2.0	1.0	ควรปรับปรุง	1.4	1.0	พอใช้
ซี่ 65 ด้าน Buccal	2.9	0.3	ควรปรับปรุง	2.2	0.9	ควรปรับปรุง
ซี่ 75 ด้าน Lingual	2.7	0.4	ควรปรับปรุง	2.3	0.6	ควรปรับปรุง
ซี่ 71 ด้าน Labial	1.6	1.1	พอใช้	0.7	0.9	ดี
ซี่ 85 ด้าน Lingual	2.6	0.7	ควรปรับปรุง	2.4	0.6	ควรปรับปรุง

จากตาราง 1 พบว่า ก่อนได้รับโปรแกรมทันตสุขภาพ เด็กก่อนวัยเรียนมีค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปริมาณการบจุลินทรีย์น้อยที่สุดในตำแหน่ง ซี่ 71 ด้าน Labial ($M = 1.6$, $SD = 1.1$) อยู่ในระดับพอใช้ รองลงมาในตำแหน่ง ซี่ 51 ด้าน Labial ($M = 2.0$, $SD = 1.0$) อยู่ในระดับควรปรับปรุง และเด็กก่อนวัยเรียนมีปริมาณการบจุลินทรีย์มากที่สุดในตำแหน่ง ซี่ 65 ด้าน Buccal ($M = 2.9$, $SD = 0.3$) อยู่ในระดับควรปรับปรุง ซึ่งหลังได้รับโปรแกรมทันตสุขภาพ เด็กก่อนวัยเรียนมีค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปริมาณการบจุลินทรีย์น้อยที่สุดในตำแหน่ง ซี่ 71 ด้าน Labial ($M = 0.7$, $SD = 0.9$) อยู่ในระดับดี รองลงมาในตำแหน่ง ซี่ 51 ด้าน Labial ($M = 1.1$, $SD = 1.0$) อยู่ในระดับพอใช้และเด็กก่อนวัยเรียนมีปริมาณการบจุลินทรีย์มากที่สุดในตำแหน่ง ซี่ 85 ด้าน Lingual ($M = 2.4$, $SD = 0.6$) อยู่ในระดับควรปรับปรุง (ดังตาราง 1)

3. ผลของการให้ทันตสุขภาพในผู้ปกครองต่อปริมาณการบจุลินทรีย์ของเด็กก่อนวัยเรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านคลองบัน ตำบลสาคร อำเภอกำแพง จังหวัดสตูล

ตาราง 2 เปรียบเทียบปริมาณการบจุลินทรีย์บนตัวฟันจำแนกรายด้านของเด็กก่อนวัยเรียน ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านคลองบัน ตำบลสาคร อำเภอกำแพง จังหวัดสตูล ก่อนและหลังได้รับโปรแกรมทันตสุขภาพ

	ก่อนได้รับโปรแกรม		หลังได้รับโปรแกรม		t	p-value (1-tailed)
	M	SD	M	SD		
ซี่ 55 ด้าน Buccal	2.9	0.3	2.1	0.8	4.1	< 0.001
ซี่ 51 ด้าน Labial	2.0	1.0	1.4	1.0	7.8	< 0.001

ตาราง 2 (ต่อ)

	ก่อนได้รับโปรแกรม		หลังได้รับโปรแกรม		t	p-value (1-tailed)
	M	SD	M	SD		
ชี้ 65 ด้าน Buccal	2.9	0.3	2.2	0.9	5.5	< 0.001
ชี้ 75 ด้าน Lingual	2.7	0.4	2.3	0.6	5.4	< 0.001
ชี้ 71 ด้าน Labial	1.6	1.1	0.7	0.9	6.3	< 0.001
ชี้ 85 ด้าน Lingual	2.6	0.7	2.4	0.6	1.8	0.039

จากการศึกษา พบว่าหลังจากที่ผู้ปกครองได้รับโปรแกรมทันตสุขภาพ เด็กก่อนวัยเรียนมีค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปริมาณคราบจุลินทรีย์บนตัวฟันลดลง จากก่อนได้รับโปรแกรมทันตสุขภาพทุกตำแหน่งอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$)

อภิปรายผล

จากการศึกษา พบว่า หลังจากที่ได้รับโปรแกรมทันตสุขภาพเด็กก่อนวัยเรียน มีค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปริมาณคราบจุลินทรีย์บนตัวฟันลดลงจากก่อน ได้รับโปรแกรมทันตสุขภาพทุกตำแหน่งอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า มีการจัดกิจกรรมโดยการให้ความรู้ และฝึกปฏิบัติวิธีการแปรงฟันที่ถูกวิธีในบุตรหลานจริง ๆ อีกทั้งยังมีการย้อมคราบจุลินทรีย์ เพื่อเป็นการเสริมแรงให้ผู้ปกครองอยากที่จะแปรงฟันให้แกบุตรหลานมากยิ่งขึ้น และมีการอบรมให้ความรู้เรื่องฟันผุในเด็กเล็ก จึงทำให้ผู้ปกครองเกิดความตระหนัก ที่จะทำความสะอาดช่องปากของบุตรหลานตั้งแต่นั้น ๆ เพื่อป้องกันโรคฟันผุ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิลาวัณย์ มากประดิษฐ์ (2558) งานวิจัยเรื่อง ประสิทธิภาพของการอบรมโดยทันตบุคลากรและครูผู้ดูแลเด็ก ต่อการดูแลช่องปากลูกก่อนวัยเรียนของแม่ พบว่า ด้านความสะอาดช่องปากของเด็ก เริ่มต้นคะแนนปริมาณคราบจุลินทรีย์ทั้งปากของเด็กในกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลองไม่ต่างกัน ภายหลังการทดลอง เด็กมีคะแนนรวมปริมาณคราบจุลินทรีย์ในช่องปากของเด็กทั้งสองกลุ่มภายหลังการทดลองไม่แตกต่างกัน แต่ลดลงกว่าก่อนเข้าร่วมกิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่าการให้ความรู้แก่แม่ และผู้ดูแลเด็กเป็นกลุ่มย่อย มีการให้ความรู้เรื่องโรคฟันผุ สาเหตุการแปรงฟัน และการย้อมคราบจุลินทรีย์จะทำให้แม่เกิดความตระหนัก และดูแลสุขภาพช่องปากเด็กได้ และสอดคล้องกับงานวิจัยของประวิทย์ อัมพันธ์ และคณะ (2557) เรื่อง ผลของโปรแกรมประยุกต์การพัฒนาศักยภาพในการดูแลช่องปากแบบใกล้ชิด ต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม การดูแลทันตสุขภาพของเด็กในปกครองของผู้ปกครองเด็กก่อนวัยเรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านตะตอบ ตำบลตะตอบ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ พบว่า หลังทดลอง กลุ่มทดลองมีการเปลี่ยนแปลงปริมาณแผ่นคราบจุลินทรีย์น้อยลงกว่าก่อนการทดลอง เพราะครูพี่เลี้ยงพาเด็กแปรงฟันในตอนกลางวันทุกวันสม่ำเสมอ หากเด็กไม่มีแปรงสีฟัน ก็จะได้รับแรงสนับสนุน และตรวจความสะอาดหลังแปรงฟันทุกครั้งในตอนเช้า และตอนเย็นผู้ปกครองยังให้เด็กแปรงฟันอย่างสม่ำเสมอทุกวัน และแปรงฟันซ้ำให้เด็กอีกครั้ง สอดคล้องกับการศึกษาของวาสนา สุคนธ์ (2552) พบว่า หลังการทดลองเด็กก่อนวัยเรียนกลุ่มทดลองมีค่าคะแนนเฉลี่ยของปริมาณคราบจุลินทรีย์ลดลงกว่าก่อนการทดลอง และแตกต่างจากกลุ่มเปรียบเทียบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

การนำผลการวิจัยไปใช้

1. การให้ทันตสุขภาพในผู้ปกครองที่เพิ่มขึ้น ช่วยลดคราบจุลินทรีย์ในช่องปากของเด็กได้ ดังนั้น ควรมีกิจกรรมที่ส่งเสริมพฤติกรรม การดูแลสุขภาพช่องปากระยะยาว เพื่อให้เด็กก่อนวัยเรียนมีพฤติกรรม การดูแลสุขภาพช่องปากที่ดีขึ้น

2. ผู้ปกครองยังมีความเข้าใจที่ไม่ถูกต้อง คิดว่าหลังแปรงฟันสามารถรับประทานอาหารได้ในทันที จึงควรให้มีทันตบุคลากรเข้าไปให้ความรู้เกี่ยวกับการดูแลสุขภาพเด็กให้มากขึ้น เพื่อให้ผู้ปกครองจะได้มีความรู้ในการดูแลสุขภาพช่องปากเด็กที่ดีขึ้น

3. ผู้ปกครองส่วนใหญ่ ยังมีความเคยชินกับวิธีการแปรงฟันแบบเดิม ที่มีการขยับแค่ตำแหน่งละ 3 - 4 ครั้ง จึงควรให้มีทันตบุคลากรเข้าไปเน้นย้ำทักษะการแปรงฟันให้แก่ผู้ปกครอง เพื่อให้ผู้ปกครองจะสามารถทำความสะอาดช่องปากให้เด็กได้อย่างถูกต้องวิธีมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีกิจกรรมที่ส่งเสริมพฤติกรรม การดูแลสุขภาพช่องปากระยะยาว เพื่อวัดการเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรมในการดูแลสุขภาพช่องปาก

2. ควรมีกิจกรรมที่ให้คุณครูเข้ามามีส่วนร่วม และมีบทบาทสำคัญในการดูแลทันตสุขภาพของเด็กก่อนวัยเรียนด้วย เพื่อให้โครงการที่จัดทำนั้นมีความยั่งยืนมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กองทันตสาธารณสุข กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข. (2551). รายงานผลการสำรวจสภาวะสุขภาพช่องปากระดับประเทศ ครั้งที่ 6 พ.ศ. 2549 - 2550 ประเทศไทย. กรุงเทพฯ: บริษัทสามทรัพย์เจริญจำกัด.
- ชลีกุล วงษ์ถาวร. (2548). โปรแกรมสุขศึกษาในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทันตสุขภาพของเด็กก่อนวัยเรียน อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดบุรีรัมย์. วิทยานิพนธ์สาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการพัฒนาสุขภาพชุมชน มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ประวี อ่ำพันธุ์ และคณะ. (2557). ผลของโปรแกรมประยุกต์การพัฒนาศักยภาพในการดูแลสุขภาพช่องปากแบบใกล้ชิด ต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม การดูแลทันตสุขภาพของเด็กในปกครองของผู้ปกครองเด็กก่อนวัยเรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านตะตอบ ตำบลตะตอบ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ. วารสารทันตภิบาล, 25(1), 57-68.
- ลลิตกร พรหมมา. (2554). ฟันน้ำนมผุ. สืบค้นเมื่อวันที่ 21 กุมภาพันธ์ 2561. จาก www.info.dent.nu.ac.th/dentalHospital/index.php/2012-09-18-18-57-27/7-2013-01-05-23-27-44/27-2013-01-05-23-28-36
- วาสนา สุนทร. (2552). การประยุกต์ทฤษฎีการรับรู้ความสามารถตนเองร่วมกับการเรียนรู้อย่างมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเพื่อส่งเสริมพฤติกรรม การดูแลทันตสุขภาพเด็กปฐมวัย. สารนิพนธ์ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง สาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- วิลาวัลย์ มากประดิษฐ์. (2558). ประสิทธิภาพของการอบรมโดยทันตบุคลากรและครูผู้ดูแลเด็กต่อการดูแลสุขภาพช่องปากลูกก่อนวัยเรียนของแม่. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสุขภาพช่องปากประยุกต์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- ศูนย์บริหารการพัฒนาสุขภาพจังหวัดชายแดนภาคใต้. (2559). อัตราฟันผุในกลุ่มอายุ 3 ปี จำแนกรายจังหวัด พื้นที่ 5 จังหวัด ปี 2558 - 2559. (การสำรวจสุขภาพช่องปากระดับจังหวัด ปี 2558 - 2559).
- สำนักงานสาธารณสุข จังหวัดสตูล. (2558). รายงานการตรวจสุขภาพช่องปากเด็กอายุ 3 ปี. (รายงานสภาวะสุขภาพช่องปากเด็กทุกกลุ่มวัย).
- สำนักทันตสาธารณสุข กรมอนามัย. (2555). รายงานผลการสำรวจสภาวะสุขภาพช่องปากระดับประเทศ ครั้งที่ 7 พ.ศ. 2555. กรุงเทพฯ: องค์การส่งเสริมสุขภาพอนามัย.
- สุทิน ชนะบุญ และธีรศักดิ์ พาจันทร์. (2560). การเขียนโครงร่างการวิจัย สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดขอนแก่น. สืบค้นเมื่อวันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2561. จาก www.kkpho.go.th/index/